Štev. 196. V Ljubljani, v ponedeljek, dné 28. avgusta 1905. Leto XXXIII.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26·—
za pol leta „ „ 13·—
za četrt leta „ „ 6·50
za en mesec „ „ 2·20

V upravništvu:
za celo leto naprej K 20·—
za pol leta „ „ 10·—
za četrt leta „ „ 5·—
za en mesec „ „ 1·70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEC

Inserati:
Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 „
za trikrat . . . . 9 „
za več ko trikrat . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona štev. 188.

Némška nasilja v Poznanju.

Lvov, 25. avgusta.

Odkar se med poznanjskimi Poljaki pojavlja vedno večji odpor proti velenemškemu nasilju, postajajo Nemci vsak dan bolj brutalni in netaktni. Nemcem prednjači, kakor povsod tudi tukaj, nemški cesar Viljem sam. Cimbolj prihaja pruski kralj v leta, tembolj postaja otročji in kakor ne zna brzdati svojih čustev, tako tudi ne svojega jezika. Med najnovejše vesti s Poznanjskega šteje govor Viljemov v Gneznu — Med drugim je dejal dobesedno tudi to: „Upam, da si je vsakdo ohranil v svojem srcu moje opomine, ki sem jih pred kratkim povedal Poznanjcem. Zdi se pa, da si moji poljski podložniki še niso na jasnem, ali se jim pod hohenzollernskim žezlom delita pravica in varstvo ali ne, in lahko razburljiva domišljija privede marsikatero navdušeno srce z negovanjem zgodovinskih spominov vred do napačnih zaključkov. . . Nemci pa naj ne odnehajo od kulturnega dela. Ce kak Nemec brez razlega proda tu na Vzhodu svoje posestvo, se pregreši nad domovino. Kakor ne sme straža zapustiti svoje postojanke, tako se tudi Nemci ne smejo oddaljiti od Vzhoda.« Potem se je cesar bahal, kako ga je ljubil rajni papež in je dejal, da mu je Leon XIII. zagotovil, da bodo vsi katoliški podaniki Nemčije ostali cesarju zvesti. Nato se je obrnil do poljskega kapitelja in mu dejal, da vse leži na duhovnikih, ki naj gledajo, da „papež po svoji smrti ne prelomi besede nemškemu cesarju“. Svoj govor je sklenil z besedami: „Nemštvo pomenja kulturo, svobodo za vsakogar, za veroizpovedovanje in versko delo“. Cesarjev megalomanni govor najbrž tudi med Nemci ne bo obrodil zaželjenega sadu. Poljski kapital je namreč že tako močen, da lahko izpodrine Nemce, ki svoja posestva kaj radi prodajajo Poljakom, ako jim to le kaj nese. Doslej se je cesarja ustrašil le poveljnik gardnih huzarjev, ki je svoje posestvo prodal nekemu Poljaku. G. Keszyke, tako se piše ta Nemec, je prosil za umirovljenje. Besede cesarjeve, da spoštuje vero, so gola hinavščina. Slej ko prej ne bodo po šolah smeli poučevati krščanskega nauka v poljskem jeziku. Da rajni papež cesarja ni zagotovil zvestobe katoliških podanikov, je več kot gotovo. Leon XIII. je kot papež ljubil Poljake in gotovo ni dal cesarju zagotovil, ki presegajo delokrog cerkvenega poglavarja. Viljem je pač po stari navadi pretiraval. Papež lahko sam pove gnezdanskemu kapitelju, kar mu je na srcu, cesarskih mešetarjev ne potrebuje. — Cudno je, da se nemški listi sedaj sklicujejo na papeža, ki ga drugače vedno proglašajo za sovražnega Nemcem. Cesarju se tudi ni zdelo vredno, posetiti bolnega nadškofa gnezdenskega Stablevskega. Sicer se Poljaki prizadevajo biti dobri podaniki Viljemovi. V občini Naramovice so cesarja slovesno sprejeli; 235 šolskih otrok je delalo špalir, cesarja so navdušeno pozdravljali. — Nemški listi so to z naivnim veseljem priobčili.

Komaj pa je odšel nemški cesar, že se kaže nemška „kultura“. V znamenitem mednarodnem kopališču Copot so priredili ruskopoljski krogi koncert v dobrodelne namene. Med pevskimi točkami sta bili tudi dve poljski ljubavni pesmi znanega skladatelja Moniuszka. Oblast je dovolila spored koncerta. Toda zvečer, ko se je veselica že pričela, je policijski komisar zapovedal, da se morata iz sporeda črtati tisti dve nedolžni pesmici in da se sme ples vršiti le do ene po polnoči, „da se ne bi zgodile kake velepoljske izjave“. Seveda se temu niso pokorili in so plesali celo poljsko mazurko, zabavljajoč proti Nemcem.

„Dziennik Poznanski“ priobčuje dne 22. t. m. novo kruto nasilje brutalne nemške vlade. Vladni predsednik poznanjski je namreč poslal vsem „Landratom“ sledeči odlok: „Ob priliki I. gen. kongresa poljskih Marijinih kongregacij, ki se je vršil koncem septembra preteklega leta v Lvovu, se je pokazalo, da te kongregacije niso zgolj verska ali humanna društva, ampak služijo Poljakom v politične namene. Pod versko pretvezo izkušajo združiti vse Poljake iz treh cesarstev pod eno zastavo, zastavo Device Marije, kraljice in patrone poljskega kraljestva“. — Nemški vladi ni ljubo, da je Marija, odkar obstoji Poljska, varuhinja Poljakov, najbrž bo sedaj enkrat Viljem zagromel nad Marijo, ki so ji Poljaki bolj zvesti, kot njemu Vlada pa je v istem odloku tudi povedala, kaj se je pri Marijinem kongresu sklenilo veleizdajalskega. Pravi namreč, da je kongres sklenil, vpeljati ta Marijina društva med učenci in učitelji. Nemški vladni predsednik pozivlja slavne „Landrate“, naj Marijina društva nadzirajo in mu v teku dveh mesecev sporočajo o njihovem obsegu in delovanju.

To je torej tista „verska svoboda v veroizpovedavanju in delovanju“. Kakor to verske svobodo umeje cesarjev namestnik in njegovi „Landrati“, tako jo umeva tudi cesar sam. Takemu cesarju stiska papež iz uljudnosti pač roko — kakor se je bahal Viljem — a Poljakov, svojih zvestih sinov, mu nikoli ne bo pomagal zatirati. Papež je naklonjen nemškemu centru, ki se povsod poteguje za Poljake. Nemški cesar pa je in bo ostal v srcu zagrizen Lutrovec, ki se centrumu in papežu le prilizuje, kjer mu to kaže. Temu cesarju se ne bo uklonila katoliška cerkev in tudi ne Poljaki.

Rusko-japonska vojska.

Mirovna pogajanja.

Položaj je še vedno nejasen. Najbolj značilno za sedanje stanje mirovnih pogajanj je vest, ki je prinaša „Times“ dne 2. t. m.:

Roosevelt se je napram nekemu vplivnemu ruskemu dostojanstveniku izrazil, da je Rusija poražena in da Japonska za svoje žrtve zasluži odškodnino.

Tudi dva dementija označujeta sedanji položaj, ker kažeta, kako malo je verjeti različnim intervievom, priobčenim po listih.

Peterburška brzojav. agentura poroča dne 26 t. m.: Interviev grofa Lambsdorffa z nekim dopisnikom je popolnoma izmišljen. Lambsdorff ni dejal, da Rusija ne bo dala več koncesij in o miru sploh z nikomur ni govoril.

„Matin“ poroča 27. t. m.: Witte dementuje vest, da je dejal, da je Rusija pripravljena odstopiti Sahalin, se pa brani plačati odškodnino.

Druge vesti pravijo, da sedaj vse pritiska na mir. Peterburški krogi so zelo ošabni, velevlasti pa porabljajo ves svoj vpliv, da jih uklonejo.

„Globe“ poroča 26. t. m.: Ameriški finančniki so trdno prepričani, da se bo sklenil mir. Ameriški finančni krogi bodo v slučaju, da se pogajanja prekinejo, vse storili, da se skliče kongres vseh velevlasti, ki bodo napravile vojski konec. Nemški kancelar Bülow se je izrazil, da Nemčija navsemoč podpira prizadevanja Rooseveltova („Associatev Presse“, 27. t. m.) Na moskovski borzi kroži vest, da bo mir kmalu podpisan. Tako poroča „Standard“ dne 26. t. m.

Iz Portsmoutha ni mnogo vesti, a so zanesljive in važne.

„Matin“ poroča 27. t. m.: Konferenca je odgodena do ponedeljka. Baje bo baron Komura stavil nove predloge. Odgovor carja na Witteja je že dospel.

Berolinski „Lokalanzeiger“ poroča po zanesljivih virih vsebino: Odgovor carja na Witteja slove: „Prepričan sem o najboljših namenih Rooseveltovih. Ce skliče predsednik Roosevelt razsodišče in mu predloži sporne točke v obliki, ki Rusije ne bodo žalile, sem pripravljen vsprejeti razsodbo“.

Iz Tokia je le eno poročilo, ki ga prinašajo „Times“, 27. t. m.: Tu domnevajo, da Japonska ne bo nič več odnehala. Vlada vsak dan dobiva izjave, kjer jo pozivljajo, naj se s prevelikim odnehanjem ne stavi v nasprotje z voljo narodovo. Japonsko časopisje zahteva, naj se mirovna pogajanje takoj prekinejo.

Najnovejše vesti se o miru izražajo ugodno. „Echo de Paris“ poroča:

Portsmouth, 27. t. m.: Ruski odgovor vzbuja nado, da Rusija ne bo popolnoma odklonila zadnjih predlogov Japonske.

Pariz, 27. t. m.: „Eclair“ poroča iz Peterburga: Witte se na vso moč trudi, da uredi vprašanje glede Sahalina. Mir je zagotovljen, premirje se bo v kratkem sklenilo. (Japonska zahteva po najnovejših poročilih kot odkupnino za Sahalin več kot 3 miljarde frankov.)

Značilen predlog.

Pariz, 27. avg. „Matin“ prosi ameriškega miljarderja Rockefellerja, naj on prevzame odškodnino, ki je zahteva Japonska; s tem bi osramotil obedve vladi, katerim je več do denarja kot do človeškega življenja.

Boji na Daljnem Vzhodu.

Tokio, 26. avg. (Renter.) Viceadmiral Kataoka poroča, da je v Ohotsk odposlano brodovje ondi zaplenilo več pušk in streliva. Brodovje, odposlano v Kamčatko je zaplenilo pri Komodonki otokih rusko prevozno ladjo „Montara“.

Peterburg, 27. avg. Brzoj. urad poroča iz Gedzjadana: 23. in 24. t. m. so tri japonske torpedovke obstreljavale rt Lazarevo. Japonci se bodo izkrcali ob Tatarskem zalivu.

Admiral Roždestvenski.

Peterburg, 26. avgusta. Admiral Roždestvenski se povrne na Rusko.

Stari ruski nered.

Pariz, 26. avgusta. „Osvoboždženije“ objavlja zanimivo dnevno povelje poveljnika vladivostoškega, generala Kazbeka. Tu pravi general, da pri svojem ogledovanju pri baterijah ni našel nobenega vojaka. Ko jih je alarmiral in jim zapovedal stopiti v dvovrsto, je bilo vse zmedeno. Vojaki niso vedeli, kakšen opravek imajo pri topovih, poveljnik baterij ni znal zapovedovati ogenj, niti ga nameriti na določen cilj; topovi in lafete niso bile namazane, dajala so se napačna povelja in nikdo se ni izpoznal pri strelnih tabelah. Kazbek je zato odstavil topniškega stotnika Klepikova.

Peterburg, 26. avg. Ruski listi vseh smeri poročajo iz Vladivostoka: Slabo se je obnesla odprava bolnikov iz Slavjanke: Zdravniški vlak je dne 12 avg. pripeljal 90 oseb, ki so bile pripeljane na dvokolnicah mesto po vodi. Iz tega je razvidno, da vlada v Vladivostoku ravno tak ruski red ko v Port Arturju Kitajci so pri pošti in brzojavu opustili delo, ker so bili preslabo plačani.

Izkušnja uči.

London, 26. avgusta. „Morning Post“ javlja, da bodo na podlagi izkušenj v rusko-japonski vojski v Ameriki odpravili iz torpedovk vse nad morske torpede razun enega, ki bo služil za vaje.

Izpremenjena imena portarturskih ladij.

V Port Arturju potopljene ruske vojne ladje so Japonci — kakor poroča „Reuter“ — sledeče prekrstili: „Peresvjet“ se zove „Sagami“, „Poltava“ „Tango“, „Bajan“ „Azo“, „Pallada“ „Cugaru“ in „Varjag“ „Soja“.

Kako gospodarijo Japonci na Koreji.

Iz Vladivostoka poročajo ruski listi: Sem došli Korejci tožijo, kako grozno ravnajo ž njimi Japonci. Vedno izražajo željo, da bi bili rešeni te nadoblasti. Japonci pobesijo vse Korejce, ki simpatizujejo z Rusi, kot ruske ogleduhe.

Prekucija na Ruskem.

Rusko-Poljsko. Predvčerajšnjim je odkrila policija pri nekem predmestnem starinarju v Varšavi veliko izdelanih bomb in zalogo razstreliva. Starinarja so zaprli. Našli so pri njem spise, ki komprimitirajo jako vplivne osebe. V Lodzu so zaprli v petek 150 oseb. — V Sokolovem so ustrelili okrožnega policijskega načelnika na cesti. Napadalec je ušel. V Mordovi so pa smrtnonevarno ranili policijskega načelnika. Na Bittlerjevem veleposestvu so se uprli kmetje, ker so na Bittlerjevem veleposestvu bičali nekega kmeta, ki je služil. Predvčerajšnjim je razpočila pred mestno hišo v Radomu bomba, ki je podrla steno. Ranjenih je bilo več izprehajalcev in policistov. Napadalci so ušli.

Obsedno stanje so proglasili za odeški okraj.

Napad na „Narodno banko“ v Rigi. Predvčerajšnjim je vrgel nekdo bombo proti poslopju „Narodne banke“ v Rigi bombo, ki je povzročila grozen pok. Poslopje je skoraj popolnoma razrušeno. Ubit ni bil nihče, le neki policist je bil ranjen Napadalec je ušel.

Odstop Bulyginov. Car je odobril Bulyginovo prošnjo za odstop. Za njegovega naslednika se imenujeta generala Trepov in Ignatijev.

Iz pokrajin ob Baltiškem morju. Policija je priobčila obširno poročilo o razmerah v pokrajinah ob Baltiškem morju Nemire, ki imajo že anarhistični značaj, so povzročili socialni demokratje. Lehi se pri svojih izgredih ne ozirajo na vero, mar jim ni človeško življenje in zasebno premoženje. Letos je gibanje posebno močno. V Rizi so poizkušali zažgati tovarno za patrone. Iz mest se je razširilo prekucijsko gibanje med livlandske in kurlandske kmete. Razmere so postale osobito nevarne koncem mesca junija. Agitatorji so razdelili med kmete veliko orožja. V libavskem okrožju so kmetje opustošili 9 okrožnih uradov in zažgali 3 urade, ko so prej raztrgali vse spise in vrgli na cesto carjeve podobo. Zadnji čas poizkušajo motiti promet na železniških progah.

Libavska borza zaključena. Zaključili so za nedoločen čas zaradi prekucijskih izgredov libavsko borzo.

Otvorjen železniški promet na Rusko-Poljskem. C. kr. ravnateljstvo državnih železnic na Dunaju je naznanilo, da je zopet otvorjen promet za hitre tovorne pošiljatve na vse postaje Viselske železnice. Tovorni promet še ni otvorjen.

Nemiri in uboji. V Libavi je bil z dvema streloma ubit tramvajski voznik,

Zločinec se je skril. — V Kremenčugu so izvršili smrtno kazen nad kozakom, ki je ubil podjesaula Kulova. — V Kališu so iz demonstrujoče množice streljali na policijo, ki je množico razgnala. Na Ivan-Dombrovski progi je eksplozija razdrla tir in razrušila železniški most. V Mitavi so vlomili v zalogo orožja in jo oropali. V Kavkazu izkušajo vstaši razdirati železniške proge. Tje je odposlanih več vojaških oddelkov. — V dževanžirskem okraju so krvavi boji med Tatari in Armenci. Zgorela železniška postaja v Odesi je zopet popravljena.

Kdo provzroča nemire na Rusko Poljskem.

Ruska policija je priobčila poročilo o delovanju prekucijskih strank v zahodni Rusiji. Razne prekucijske stranke so pričele koncem leta 1904 živahno delovati proti vladi. Judovska tajna družba „Zveza" je nastopila s silo proti kristjanom. Tudi poljske prekucijske stranke so pričele ustanavljati protivladne bojevne in anarhistične organizacije, ki so provzročile napade in vstaje osobito po večjih mestih. Brezuspešni so ostali poizkusi zmernih poljskih strank, da bi pomirile razburjene duhove. Na pomirjevalno pastirsko pismo varšavskega nadškofa so za odgovor prekucijske stranke pozvale delavce, naj nadaljujejo boj proti kapitalu in provzroče splošno prekucijo. Poročilo priobčuje oklice „Zveze" v Berdicevu, Lublinu, Kovnu, Bjalostoku in Jakaterinoslavu. Spopade z vojaki so izrabili socialistični voditelji, da so nahujskali delavce proti vojakom. Poročilo naglaša, da so poizkusili socialisti oropati državne blagajne v Vengrovem in Lubatovem, posrečil se jim je rop, kakor so izjavili sami, v Opatovem.

Francoska proti Maroku.

Francoska vlada je naročila zaupno francoskim vojaškim in mornariškim poveljništvom, naj imajo vse pripravljeno za mobilizacijo kolonialnih polkov in več bojnih ladij, ki jih nameravajo poslati proti Maročanom.

Švedska in Norveška.

Predvčerajšnjim dopoldne so v norveškem in švedskem državnem zboru izvolili zastopnike, ki se bodo pogajali o ločitvi obeh držav. Spor bo najbrže rešen na miren način. Iz Stokholma poročajo, da postane najbrž norveški kralj danski princ Karol, za katerega deluje neka jako vplivna norveška stranka.

Umetno razburjenje šlezijskih Nemcev.

Dasi je naznanil Nemcem načelnik šlezijske deželne vlade, da vlada ne namerava izdati nikakih novih jezikovnih naredb za Slezijo, so imeli Nemci včeraj v Opavi svoj protestni shod proti odredbam, ki so si jih izmislili Nemci sami. Na shodu so govorili urednik Seidl o jezikovnih odredbah, odvetnik dr. Neusser o posledicah jezikovnih odredb za nemško ljudstvo v Sleziji in državni poslanec dr. Sommer o postopanju z Nemci v Sleziji. Tako porabijo nemški voditelji vsako najmanjšo priliko, da hujskajo Nemce proti Slovanom.

Mednarodna konferenca o Maroku.

„Petit Parisien" priobčuje vsebino nemškega dopisa francoski vladi o ureditvi maročanskih razmer. Naglaša, da sta potrebni izpremembe maroška policija in finančna uprava. S francosko vlado se Nemčija ne strinja v nekaterih točkah glede izprememb v maroški armadi. Pogajanja bodo nadaljevali. Francoska odgovori Nemcem v osmih dneh.

Telesno kazen na Danskem

uvedejo 8. septembra t. l. za moške od 18. do 55. leta, ki bodo surovo postopali s slabotnimi. Množili so se slučaji, da so surovži pretepali ženske in slabe moške, odnosno da so dali duška svoji surovosti. Razburjenje je bilo veliko in ženske so vložile peticijo na državni zbor in vlado, naj uvedeta strožje kazni za take prestopke. Določila o telezni kazni ostanejo v veljavi šest let. —

Turčija.

V drugem odrinskem armadnem zboru so pozvali k orožnim vajam pet, v petem solunskem armadnem zboru pa 15 redifnih bataljonov. Veliki vezir je pozval k sebi pravoslavnega patriarha in zahteval od njega, naj vpliva na podrejene mu šovinistične metropolite, da omeje delovanje grških vstaških čet. Patriarh je obljubil, da hoče opomniti Grke, a naj Turki nastopijo proti bolgarskim vstaškim četam. — Iz Sredca poročajo, da namerava turška vlada odpraviti bolgarski eksarhat v Carigradu in zapreti bolgarske šole v Makedoniji in v odrinskem vilajetu. Eksarh se preseli najbrže v Sredec. To je tudi povzročilo, da se je bolgarski knez nenadoma povrnil v Sofijo, kamor so ga pozvale tudi opozicionalne stranke, ki so se pritožile pri knezu, da hoče vlada postopati nasilno pri občinskih volitvah v Sofiji. — Carigrajski krogi zatrjujejo, da so pri odkritju bomb v Smirni zasledili velikansko zaroto. Iz zaplenjenih spisov sklepajo, da so zapleteni Armenci in Mladoturki. Neki Armenec, ki je član armenskega vstaškega odbora, je ustrelil v Carigradu armenskega bogataša Apiha. Morilca so zaprli.

Vstaja v nemški jugovzhodni Afriki.

Medtem ko divja boj v nemški jugozahodni Afriki, je izbruhnila ravnokar vstaja v nemški jugo-vzhodni Afriki okoli Kilve, ki je dan na dan nevarnejša. Uporni domačini Nemce že napadajo. Ce se pridruži upornikom bojeviti in mnogoštevilni rod Vahehe-zamorcev, so kolonije za Nemce izgubljene. Na vojake domačine se Nemci ne morejo zanesti. O vzrokih vstaje guverner grof Götzen ni še nič poročal; poznavalci razmer poročajo, da je zamorce domačine najbolj razburil davek na njihove kolibe, prisilno delo in nečloveško postopanje Nemcev. Nemški vladi se ne zdi niti vredno sklicati zaradi kolonijalnih zadev državni zbor, dasi je budget že davno prekoračen. Nemško časopisje je že začelo pošteno ropotati. Nemška jugovzhodna Afrika je še enkrat tako velika kot nemško cesarstvo. Belih naseljencev je le 2000. Vstaja bo izbruhnila tudi v Kamerunu in na Samoa otokih v Avstraliji. Krivi se nemški uradniki, ki trpinčijo domačine.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

Uboj pri Jesenicah. Dne 29. junija je bil v kamnolomu v Mirci pri Jesenicah zaklan italijanski delavec Giombollo Gelante. Zaradi tega je žandarmerija kot osumljence aretovala Ivana Mihoviliča iz Senja in Dragotina Maričiča, oba kamnoseka na Mirici. Italijani imajo že dalj časa jezo na Hrvate, to so že pokazali pred enim mesecom, ko so Hrvati v gostilni igrali na tamburice. Prišli so takrat Italijani v gostilno in začeli kričati, da bodo Hrvate pobili. Neki Italijan je prinesel seboj tudi sekiro, katero je gostilničar našel za vratmi. Dne 29. junija je prišlo v gostilno pri kamnolomu več hrvaških delavcev med njimi tudi obdolženca. Tam se je nahajalo tudi že več Italijanov, ki so med seboj razgrajali in se prepirali. Priča Albert Brasutti pravi, da je čez nekaj časa stopil Mihovilič pred Italijane, udaril z roko po mizi rekoč: „Kaj imajo tu govoriti" ter priložil nekemu Italijanu zaušnico. Nato se je podal v sosedno sobo in priča je videla, kako da so Hrvatje skozi okna poskakali. Med tem se je Antonijo Celantes svojo harmoniko odstranil da bi jo odnesel domov; ker se pa le ni predolgo vrnil, šel je za njim gledat brat Giombello Celante, katerega je spremljal Marino Piazza. Kmalo nato se je čul krik: „O Bog, jaz sem zaklan". Obdolženca tajita dejanje in zvračata krivdo na ubitega in na Lahe. Obtoženca sta bila oproščena.

Štajerske novice.

š **Na Spodnji Poljskavi** je umrl tamošnji nadučitelj gosp. Arnuš Tribnik. Sedaj so učitelji v okraju Slovenjabistrica zaporedoma izgubili dva tovariša: onidan zaspal je gospod Vrbič, v soboto so pa k počitku spremili g. Tribnika. Svetila jima večna luč!

š **Legar v Hrastniku.** V Hrastniku in bližnjem Dolu se je jela naglo širiti vročinska bolezen ali legar. Posebno v kemični tovarni je mnogo delavcev zbolelo, eden je že umrl. Vzrok bolezni je slaba pokvarjena voda.

š **Rajhenburg.** Izlet brežiškega Sokola se je imenitno obnesel. Sokol je telovadil ob velikanski udeležbi ljudstva. Inteligenca je dospela od vseh strani. Sokola so pozdravila društva: Srbsko pjevačko društvo, rajhenburško gasilno društvo, vid. pevsko društvo, iz Brežic je pa prišlo pevsko društvo. Sokoli so kaj precizno telovadili; najboljše telovadce so rajhenburške dame obdarile s krasnimi darili. Sokole so pozdravili župan rajhenburški, načelnik gasilnega društva rajhenburški župnik in mnogo drugih. Ljudstvo je vrlim Sokolom burno ploskalo, kar kaže jasno, kakega pomena je Sokol, ako prav razumeva svojo nalogo. Prišlo je mnogo kmetov in vsem so se dopadli vrli junaki. Junaškemu mlademu Sokolu krepki naprej in nazdar!

š **Nemški vojaki mimo Celja.** Ko se je včeraj popoldne pod vodstvom nemškega stotnika Schlechtinga peljalo mimo Celja 232 nemških vojakov, določenih v nemško vzhodno Afriko proti rodu Wahehe, ki je še krutejši, nego Hereri v južno-zahodni Afriki, in ki se sedaj silno upira Nemcem, je pričakovala na celjskem kolodvoru množica hajlarjev ter jih obdarovala z „Liebesgaben". Nemški Celjani ne zamude nobene prilike, da pokažejo svoj nemški iredentizem.

š **Smrtna kosa.** Umrl je v Celju zasebnik gospod Emanuel Bohata, star 47 let; v Resniku je umrl posestnik Jožef Formezzi, star 67 let.

š **Hotinja ves.** Krasen, nepozabljiv nam ostane 27. avgust 1905, ko smo obhajali ustanovitev naše požarne brambe in blagoslovljenje nove brizgalnice. Blagoslovil jo je naš blagi gospod župnik in duhovni svetovalec Franc Hirti ter nato govoril ganljive besede o našem geslu: „K časti božji in iz ljubezni do bližnjega!" Gospod okrajni glavar mariborski grof Attems je v lepi slovenščini pohvalil naše delo. Dragi gostje počastili so nas od vseh strani: graščak Bachler iz Rač, dr. Rosina iz Maribora, duhovščina in učiteljstvo okolice, nekateri gospodi profesorji, ki so v bližini na počitnicah, dr. Turner, dr. Dolar, dr. Glaser i. dr. S cesarsko pesmijo se je sklenila slovesnost. Potem so sledile vaje nove požarne brambe ob vaškem ribniku in slednjič se je vršila velika ljudska veselica. Lahko se reče, da je bilo navzočih najmanj tisoč ljudi. Igra „Oreh" se je izborno obnesla, srečolov prinesel je mnogim lepe dobitke, in tako smo ostali skupaj veseli in srečni do pozne noči. Naš župan gospod F. Pišek sme zadovoljen biti z uspehom svojih trudov. Bog nam ga živi in ohrani zdravega še dolga leta!

š **Mlad zločinec** je 18letni Jožef Ostrožnik iz celjske okolice. Bil je že večkrat obsojen, nedavno je dosedel štiriletno ječo. Komaj je bil tri dni prost, že je po Štajerskem izvršil šest tatvin. Sedaj je zopet na varnem.

š **Poročil** se je včeraj v Mariboru solicitator pri gospodu dr. Pipušu, gospod Boleslav Prelc z gdč. Zvezdoslavo Malek.

š **Dva človeka zabodena.** V Soštanju sta brata Boha zabodla posestnikovega sina Jožefa Hliša, ki je kmalu nato umrl. — V Št. Juriju ob južni železnici je hlapec posestnika Dobovišeka smrtno zabodel drugega hlapca.

š **Nemškutarski spodnještajerski obrtniki** so imeli včeraj v Mariboru sestanek.

š **Obesil** se je v Ptuju mestni monter Pacher.

š **Dopolnilna deželnozborska volitev** bo namestu odstopivšega Karola Pfrimerja v Mariboru dne 30. septembra. Vsenemška obrtniška struja hoče kandidirati tovarnarja Negerja, druga vsenemška struja se pa poteguje za dr. Staudeirja iz Gradca.

š **20 tatvin izvršil.** Zelo nevaren tat, zasledovan od okrajnega sodišča v Gornjem gradu, je 23letni Ivan Podkrajnik iz Nove Stifte. Imenovani se skriva in krade po deželi. Izvršil je dvajset raznih tatvin in goljufij pri raznih strankah večinoma na Spodnjem Štajerskem.

š **Prestavljena** je poštna pomožna uradnica gdč. Rafaela Česnik iz Sl. Bistrice v Brežice.

Možje in mladeniči!

Dne 3. septembra se dvignite na pot v Maribor! Iz Ljubljane vozi posebni vlak s skoro za polovico znižano ceno. Oglašajte se takoj. Društva naznanite nemudoma svojo udeležbo!

Odbor „Slovenske krščanske soc. zveze".

Dnevne novice.

Izlet v Maribor. Prosimo da se nam gotove **takoj** nepreklicno dopošljejo vsa priglasila za izlet v Maribor. Naj bi nobene župnije ne bilo brez zastopnikov! Udeležba iz posameznih župnij bodi zrcalo, v koliko je v posameznih župnijah zanimanje za izobraževalno delo. — Pismeno naj se nam takoj naznani, koliko jih vstopi na posameznih postajah med Ljubljano in Zidanim mostom, ker brez priglasil se vlak ne bo ustavljal. — Odbor „Slovensko krščansko-soc. zveze".

Volitve na Jesenicah bodo razpisane meseca novembra.

Slovenska zmaga. V Dragi so bile v petek 25. t. m. občinske volitve. Z vso silo so se navalili Nemci, ne samo domači, ker teh bi bilo pač premalo, nasproti Slovencem, prišli so pomagat tudi iz Kočevja — Moselja in kdo ve od kod vse, a pogoreli so in klaverni so se vrnili. Dobili so le tretji razred pa s pomočjo Mozeljčev in drugih tujcev, po katere so bili šli na pomoč z vozmi. V prvem in drugem razredu pa je zmaga slovenska. Toraj dvanajst odbornikov z namestniki je slovenskih šest (tretjega razreda) nemških oziroma nemčurskih. — Vidi se, da Kočevarji hudo škilijo sem čez gore. — A Draga je v Slovenskih rokah, ker je po veliki večini slovenska, tudi v tretjem razredu bi ne bili zmagali, da jim niso prišli na pomoč Kočevarji in pa, da bi ne bil tak silen pritisk od nemških oziroma kočevskih agitatorjev.

Slovenskim porotnikom: Društvo „Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani" opozarja s tem vse gospode porotnike, da imajo vsekako pravico zahtevati, da se vrši cela porotna obravnava izključno le v slovenskem jeziku, da se oddajajo, ker se obtoženec Slovenec itak le v slovenščini zagovarja, izvidi, mnenja zvedencev itd. le v slovenskem jeziku. Mi sami moramo zahtevati uporabo slovenskega jezika, potem je šele dolžnost sodišča, da tej zahtevi ugodi. Porotniki lahko sami iz svoje srede zahtevajo od predsednikov, da se oddaje izvidi, mnenja itd. v slovenskem jeziku. Samo po sebi umljivo je, da se zagovornik v vsakem slučaju energično pridruži zahtevi porotnikov — Laški in nemški porotniki v Trstu, Gorici, Mariboru in Celju ustrajajo vedno pri tem da se vrši cela obravnava v laščini oziroma v nemščini. Zakaj naj ravno mi Slovenci zaostajamo?

„Liberalnodemokraška zveza" v Tridentu je sklenila ojster dnevni red, ki pozivlja italijanske poslance, naj odstopijo, ako nočejo nastopiti solidarno z večino italijanskega prebivalstva, ki zahteva italijansko univerzo v Trstu. Vso to akcijo so najbrže vprizorili laški vodilni krogi iz Trsta v to svrho, da primorajo laške poslance iz Trsta in Primorja, da nastopijo proti svojim tridentskim tovarišem, posebno proti Deluganu in Conciu, ki sta se izrazila proti Trstu kot sedežu italijanske fakultete. S tem si pa Lahi gotovo ne bodo koristili ampak še bolj škodovali.

— **Gorica — „deutscher Besitz".** V Gorico je kompetiral v službo učitelja risanja na realki neki slovenski slikar, strokovnjak prve vrste. Predložil je najboljša izpričevala, a dobil je odgovor, da službe ne more dobiti, ker je — Slovenec! Gorica je — „deutscher Besitz"! To je škandal!

— **Stroj je prijel za glavo** v tržiški predilnici delavko Meglič ter jo nevarno poškodoval.

— **Nesreča vsled avtomobila.** Pri St. Jakobu na Koroškem so se konji posestnika Trabesingerja splašili pred nekim avtomobilom. Trabesinger je padel z voza in se ubil.

— **Grozna nesreča** se je pripetila na železnični progi med St. Petrom in Reko. V čuvajnico tretjo od St. Petra doli proti Reki je udarila strela ter ubila vso družino obstoječo iz čuvaja, žene in štirih otrok, katerih najmanjše je bilo okrog 4 mesece staro, in je je mati držala v naročju še potem, ko so jih našli mrtve.

— **Letošnji nadomestni reservisti — pozor gg. državni poslanci!** Pred več tedni poročal je brzojav iz Budimpešte, da namerava vojna uprava poklicati letos potrjene nadomestne reserviste tostranske državne polovice v aktivno vojno službo ter jih uvrstiti k ogrskim polkom, ker tam, kakor znano, vsled endotnih zmešnjav že dve leti niso imeli vojaških novincev. Omenjena vest morebiti vendarle ni tako brez vsake podlage, kakor se je prvotno mislilo, dasi smo o resničnosti, ker se nam je zdela nemogoča, resno dvomili. Sicer ne moremo uganiti, kaj namerava naša vseskozi modra vojna uprava, toda že to je zelo sumljivo, da se navedena časniška vest ni dementirala. Sedaj pa je izšel ukaz, da se letos potrjeni nadomestni reservisti ne skličejo, kakor običajno, meseca oktobra k osemtedenski vojaški izobrazbi, ampak šele spomladi 1906. To ima gotovo svoje posebne vzroke, ker je nenavadno in se je doslej pripetilo le pri posameznih vojaških oddelkih, pri pehotnih le redkokdaj, splošno pa ne, kot letos. Kakih preciznih ukazov oziroma novih določb še ni, vendar pa bi ne škodovalo, če poslanski krogi posvetć tej nejasni zadevi potrebno pozornost. Še tega se nam manjka, da bi mi doprinašali in plačevali za Ogre poleg denarnega — tudi krvni davek!

— **Častnikom dovoljena civilna obleka?** Glede na tozadevna poročila bodi pojasnjeno, da voj. poslovnik ne dovoljuje vojaškim osebam, torej tudi nečastnikom, hoditi v civilni opravi, najmanje pa ima to dovoljevati polkovni poveljnik. Izjema je le: v slučaju dopusta (radi bolezni), pri športnih izletih, n. pr. na lovu, pri ribarenju, lawntennissu itd. Svoje dni je cesar sam prepovedal, nositi častnikom na Dunaju civilno obleko ter si celo pridržal pravico, osebno pozvati na odgovor one, kateri bi vkljub prepovedi hodili v civilni opravi. Česar ne dovoli Nj. Veličanstvo, tudi ministrstvo ne more.

— **Iz Mokronoga** se nam piše: Gospod Franc Penca v Mokronogu je otvoril v svoji tovarni z dnem 27. t. m. tudi parno, mrzlo, pršno in gorko kopelj po prav modernem zistemu ter iste prepustil javni uporabi. Enake kopeli nimamo daleč na okoli in ker tudi cene niso previsoke, se opozarja sl. občinstvo, osobito ono, katero pasira naš trg, n. pr. uradniki, tujci, kolesarji, izletniki, trgovski potniki itd. Vstopnice se dobivajo pri g. Peter Strelu v trgovini v Mokronogu.

— **Cesar na Tirolskem.** Včeraj ob 7. uri zjutraj se je pripeljal cesar Franc Jožef I. v Bolcan. — Mesto je bilo krasno okinčano. Opoldne se je odpeljal cesar na Mendel. V Bolcan so došli ob pol 9. zjutraj tudi nadvojvode Franc Ferdinand, Friderik in Rajner.

— **Vojaštvo v Gorici.** V Gorici bo 1. septembra 10 000 vojakov.

— **Lepa slavnost v Vevčah.** Včeraj se je vršila v Vevčah slavnost petindvajsetletnice ondotnega tovarniškega gasilnega društva in pa dekoriranje onih delavcev in delavk, ki so že 40 let v tovarni. Slavnost je pričala o dobrem razmerju med tovarniškim vodstvom in delavstvom. Tovarniško vodstvo je taktno nastopilo, na vrtu je plapolalo polno slovenskih zastav, tudi na glavnih drogeh pred restavracijskim poslopjem se je vila slovenska trobojnica. Upati je, da se v bodoče odpravijo še nemški napisi „Josefsthal“ na vrpcah in da ognjegasno društvo kmalu dobi slovensko poveljevanje. Ljudstvo je slovensko, zato naj se upošteva narodnost njegova! Slavnosti se je udeležilo mnogo požarnih bramb, velika množica ljudstva — nad 3000 — vse pa je bilo edino v hvali in izrekalo zahvalo prirediteljem za zanimivo veselico, ki je imela pravo obliko dunajskega „Pratra“. Tovarniško vodstvo je za to priredbo žrtvovalo veliko vsoto in tako pokazalo, da ima srce tudi za pošteno zabavo svojega delavstva. Obširnejše poročilo o lepi slavnosti priobčimo.

— **Napad na gorenjski vlak.** Včeraj so pri Hrušici na progi zopet našli velike hlode. Nujno zahtevamo, da se ondi železniška proga dobro zastraži in da se z vsakim, ki se približa železniški progi brez opravičila, primerno postopa.

— **Nesreča na železnici.** Na postaji v St. Rupertu pri Beljaku je včeraj ponoči trčnil neki romarski vlak s tovornim vlakom. Več vozov je razbitih, druge nesreče pa ni bilo.

— **Naliv s točo in strelo.** Iz Boštanja, se nam dne 25 t. m. poroča: Danes okoli 2. ure popoldne smo imeli hud naliv s točo, ki je bila debela kot orehi. K sreči ni padala dalj nego eno minuto. Zato menimo, da ni povzročila posebne škode. A predno se je spustila, je treskalo, da je bila groza, in sicer cel četrt ure. Ne pretiravam, če trdim, da je v tem kratkem času vdarila strela okoli petnajstkrat. Do zdaj ni znano, je li strela naredila kaj škode.

— **Obtožba umirajoče.** Tržaški „Novi List“ piše: 21 letna deklica Julija Manzuffa je včeraj zjutraj naglo umrla. Pred par dnevi je deklica izjavila svoji materi, da stoji slabo ter ostala v postelji. Stariši so proti volji devojke poklicali zdravnika, kateri je predpisal neko zdravilo. Stanje bolne se je vedno hujšalo in v petek zjutraj je bila pri koncu. Takrat je poklicala svoje stariše ter izpovedala, da je bila po nasvetu svojega ljubčeka Alberta Magliaretta pri neki babici, katera je za 100 kron odškodnine izvršila na njej operacijo in provzročila splav. Ko je deklica umrla, so roditelji obvestili redarstvo, katero je zaprlo Alberta Magliaretto in babico-operacijko. Truplo mrtve so prenesli v kapelo pri sv. Juštu. da je ondi sodno zdravniška komisija natančno preišče ter dožene vzrok smrti. Danes popoldne je pogreb. Ta Magliaretta je bil lansko leto zavoljo iredentiških nastopov izgnan iz Avstrije, a kasneje je redarstvo izgon razveljavilo.

— **Nesreča pri predstavi.** V Domžalah so nameravali v nedeljo, 27. avgusta, visokošolci uprizoriti igro „Rokovnjači“. Vse je bilo za igro kar najskrbneje pripravljeno Tudi občinstva se je od blizu in daleč nabralo toliko, da je bil velik prostor pri g. Ravnikarju poln. Ravno se je imela igra pričeti. Že se zastor dvigne v višino. A glejte nesrečo! Zastor zadene ob prižgano petrolejno svetilko, svetilka pade na tla, se ubije, olje se vname in razlije po odru, hitro je nastal precejšen plamen. Seveda je nastala med občinstvom velika panika, vendar ni bilo nobene nezgode. Tudi je bil ogenj takoj pogašen. Bila je pač nesreča, ki se vsakemu lahko primeri. Žal, da je vsled nje potem morala igra izostati. To je tembolj obžalovati, ker je čisti donesek bil namenjen družbi sv. Cirila in Metoda in ker je uprizoritev igre v vsakem oziru obetala biti sijajna. Mesto igre se je vršil potem koncert pri g. Müllerju.

— **Dopolnilna deželnozborska volitev na Goriškem.** Na izpraznjeno mesto deželnega poslanca mesto umrlega dr. Venuttija postavilo je društvo „Società popolare friulana“ kot kandidata prvega mestnega podžupana v Gorici, Jurija Bombiga. Bombig pripada k najradikalneiši italijanski struji.

— **Finančni minister dr. Kosel** biva sedaj v Poreča h ob Vrbskem jezeru.

— **Zaplenjene razglednice.** V Gorici je policija zaplenila več razglednic, ki so imele iredentovske podobe in napise.

— **Toča** je uničila polovico trt v okrajih Gradiška, Kormin in Sv. Lovrenc v Moši.

— **Jablana cvete** na vrtu hiše štev. 115 v Spodnji Šiški.

— **Upokojen** je profesor na učiteljišču v Lincu g. Edvard Samhaber, ter o tej priliki odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda.

— **Prestavljen** je notar g. Alojzij Pegan iz Rateč v Idrijo.

— **Nevihta in strela. — Vojaka ubilo.** Dne 25. t. m. je bila okrog dveh popoldne okoli Knežaka grozna nevihta. Treskalo je tako, da nas je bilo strah. Nekaj minut po 2. uri je strela ubila aktivnega vojaka pri 12. stotniji dež. bramb. polka št. 27. Nesrečnež je Istrijan in se piše Jug. Poleg stoječega vojaka pa je strela omamila. Tudi 23. t. m. po noči, ko so vojaki imeli nočne vaje, je treskalo, da so se kar skale tresle.

— **Iz Moravč** se nam piše: Dne 25. avgusta je bila tukaj pokopana priprosta oseba, ki pa zasluži, da se javno omeni. Ana Anizeli, rojena 26. jan. 1814 v Trstu, bila je tukaj izrejena. Že zgodaj je začela služiti; od svojega 20. leta dalje služila je blizo 70 let pri eni hiši na Drtiji neprenehoma, dokler ni telesno popolnoma onemogla. Gospodar obdržal jo je iz hvaležnosti pri hiši do smrti ter ji napravil dostojen pogreb. Za tako dolgo službovanje pri eni hiši ji je bila ponudena tudi jubilejna svetinja; toda, ko je zvedela, da bi bilo to zanjo častno odlikovanje, je svetinjo odklonila, rekoč, da hoče imeti odlikovanje le v nebesih. Ko bi bili vsi posli v svojih službah tako stanovitni pri enem in istem gospodarju in tako zvesti v spolnovanju svojih dolžnosti, bi bilo poselsko vprašanje in starostno zavarovanje kmalu ugodno rešeno.

— **Radi dogodka v Domžalah** je bila v soboto pred kamniškim glavarstvom zopet obravnava. Obdolžen je bil stavec g. Stefanović, da je metal kamenje. Orožnik je trdil, da je v temi videl. G. Stefanović je bil samo vprašan, ali je bil v Domžalah potem pa kar obsojen na 4 dni zapora in plačati mora postajevodju Schleimerju vožnjo iz Ljubljane v Kamnik.

Ljubljanske novice.

lj **Za nedeljski počitek v trgovinah.** Včerajšnji shod trgovskega društva „Merkur“, ki je v prvi vrsti imel namen, manifestirati za popoln nedeljski počitek v trgovinah, je bil jako dobro obiskan. V prvi vrsti je bila velika udeležba iz špecerijske stroke, ki je sedaj glede nedeljskega počitka najbolj prikrajšana. Predsedoval mu je g. Kesler. Najprej je poročal g. dr. Windischer o premenjenem razmerju v trgovskem gremiju, v katerega volijo sedaj vsi protokolirani trgovci in ki bo imel odslej tudi svoj pomočniški zbor, oziroma odbor. Volitve pomočniškega zbora, v katerem bodo trgovski pomočniki protokoliranih firm, bodo prihodnji mesec, in sicer bo treba voliti v njem 6 članov v razsodiški odbor, 6 članov v razsodišče in 2 odposlanca k sejam gremija. Volivno pravico ima vsak trgovski pomočnik protokoliranih firm, ki je dopolnil 18 leto, voljen pa sme biti le oni, ki je star že 24 let. Govornik je obširno in poljudno pojasnil namen pomočniškega zbora in odbora: gojiti ima stanovsko vzajemnost med pomočniki, braniti stanovsko čast, podpirati gremij v skupnih koristih, ustanoviti zavetišče, posebne važnosti je razsodišče v prepornih zadevah, posebno glede odpovednega roka, ker bo treba formulirati splošni odpovedni rok. Po teh pojasnilih je shod določil kandidate za volitve pomočniškega zbora. Gospod Tršan je izrekel željo, naj se osnuje hranilni odsek Govornik je dejal: Za gmotno stvar se nič ne brigamo, imamo veselične odbore, vse mogoče druge odbore, samo v gmotnih zadevah se nič ne gibljemo. — Predsednik je pojasnil, da je odbor v zadevi hranilnega odseka imel že eno sejo. — Nato je prišla na vrsto najzanimivejša točka, ki se dotika tudi širšega občinstva: popolni nedeljski počitek v trgovinah. Referent je bil tukajšnji trgovec g. Jos. Perdan, ki je svojo nalogo izborno rešil. G. Jos. Perdanu gre vsa zahvala in odkrito priznanje, da je kot trgovec požrtvovalno vzel v roke to pereče socialno vprašanje in ga z energičnim in veščim postopanjem spravil v odločilni tek. Zato so trgovski pomočniki g. referenta tudi pozdravili z gromovitim, večkrat se ponavljajočim ploskanjem. G. Perdan se je včeraj pokazal tudi kot dobrega, temperamentnega govornika. Govornik je najprej navedel izpremenjeno določilo o nedeljskem počitku, po katerem sme vsaka deželna vlada posebno urediti nedeljski počitek ter pravi: Tukajšnja deželna vlada ima torej pravico izdati odlok, da naj bodo v nedeljah in praznikih vse trgovine zaprte. Je pa precej tudi v naših rokah da v najkrajšem času z odločnim postopanjem dosežemo nedeljski počitek. (Živahno odobravanje.) V Inomostu imajo že leto dni popoln nedeljski počitek. Govornik konstatira, da se mu ni na polo za popoln nedeljski počitek od 76 trgovcev specerijske stroke podpisalo samo osem trgovcev, ki edino še nasprotujejo. Ogromna večina je torej za nedeljski počitek. — Društvo „Reichsverband“ je pozvalo na današnji dan k manifestacijam za trgovski počitek. Take manifestacije se istočasno vrše po vseh avstrijskih mestih. Govornik upa, da se bode pametnim razlogom za nedeljski počitek udala tudi tista peščica, ki dosedaj še nasprotuje ter zaključuje svoj govor z navdušenimi besedami: Zavedamo se svojih pravic in jih bomo vedeli tudi vedno dostojno braniti. Potreba nedeljskega počitka ni fraza. Nedeljski počitek potrebuje trgovstvo za svojo duševno izobrazbo. Nedeljskega počitka ne zahtevajo samo trgovski uslužbenci, ampak ž njimi solidarno, ramo ob rami, tudi ogromna večina trgovcev! (Viharno odobravanje.) O kaki škodi vsled nedeljskega počitka ni govoriti, ker bodo vse trgovine zaprte. Po drugih mestih se je često vsled zahteve po nedeljskem počitku razvil boj med trgovskimi nastavljenci in šefi Tega pri nas ni. To je v prvi vrsti zasluga društva „Merkur“ to pa tudi kaže potrebo nedeljskega počitka. S tozadevno resolucijo, ki zahteva, da se čimprej vpelje popoln nedeljski počitek in katero priporoča v vsprejem in z okrožnico, podpisano skoro od vseh trgovcev, bo šla deputacija k deželni vladi ter ondi zastavila ves svoj vpliv v prid nedeljskemu počitku. Najnavadnejši čevljar toliko v šestih dneh zasluži, da preživi svojo rodbino in sedmi dan počiva, mi pa bi morali tudi sedmi dan delati?! Vsak, kateremu je za napredek trgovine in za korist svojih rodbin, mora z navdušenjem glasovati za resolucijo. (Gromovito dolgo časa trajajoče ploskanje.) Gospod Josip Jebačin je tem izvajanjem še pristavil, da bi bilo umestno, da bi naj bile tudi ob delavnikih vse trgovine brez ozira na stroko ob gotovem času zaprte. G. Grčar želi, da bi bil čas dela od 7. ure do 7. ure z enournim presledkom. G. Vovk izraža željo, naj g. Perdan pove imena tistih trgovcev, ki nasprotujejo nedeljskemu počitku. — G. Perdan izjavi, da tega za sedaj še ne stori, ker upa tudi te trgovce prepričati in pregovoriti, da se bodo podpisali. G. Grčar se v imenu trgovskih pomočnikov zahvaljuje g. Perdanu, ki se, da si šef, še z večjim navdušenjem poteguje za nedeljski počitek, nego nekateri trgov. pomočniki. Govornik meni, da se bode kupujoče občinstvo hitro privadilo popolnemu počitku v trgovinah ter kliče g. Perdanu „Zivio“, čemur ves zbor navdušeno pritrdi. Izražala se je na shodu tudi želja, da bi se odpiranje in zapiranje trgovin uredilo tako, da bi ne bili oškodovani uslužbenci manufakturne stroke in naj gremij vpliva na one trgovce, ki imajo prodajalnice tudi preko poldneva odprte. — Soglasno je bila sprejeta v zgoraj označenem smislu resolucija za nedeljski počitek z dostavkom, naj se tudi odpiranje in zapiranje prodajnic enotno uredi v posameznih strokah. — Sledil je nato razgovor o učnih tečajih v prihodnji zimski sezoni, nakar je predsednik zaključil znamenito zborovanje. Naš list je stremljenje po nedeljskem počitku vedno dejansko podpiral, zato nas je včerajšnji odločni nastop interesiranih krogov na shodu društva „Merkur“ odkritosrčno razveselil ter želimo, da kmalu dobimo v Ljubljani popolni nedeljski počitek, to pa tembolj, ker je zahteva po njem res enodušna.

lj **Socialni demokratje in Prešernova slavnost.** „Rdeči Prapor“ piše: Stranka je sklenila, odkloniti sicer svojo udeležbo pri oficijelni slavnosti, vendar pa sama zase, priprosto a dostojno na dan odkritja spomenika počastiti pesnika. Prireditev je prevzela ljubljanska lokalna organizacija, ki bode na prihodnji seji sklepala o posameznostih, pa bode svoje zaključke objavila. Sodrugi izven Ljubljane, ki se žele udeležiti, izvedo vse potrebno. Kakor čujemo, nameravajo soc. demokratje 10. septembra ob 5. uri prirediti po mestu obhod z društveno godbo, potem pa komerz.

lj **Poročil** se je gospod August Berthold, fotograf, z gdč. Heleno Kunc

lj **Slavnosti odkritja Prešernovega spomenika** se udeleže med drugimi: Obcinski svet kr. glavnega mesta Prage, „Slovenska dijaška zveza“, Štajerski Slovenci iz Gradca, Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti (predsednik Tadija Smičiklas in dva člana), Peter plem. Zabolodsky, ataše ministrstva prosvete v Peterburgu, docent ruske literature.

lj **Pruski vojaki v Ljubljani.** Z včerajšnjim popoldanskim poštnim vlakom peljalo se je 220 vojakov iz Nemčije z vso opravo (tudi 4 puške na strej so imeli seboj) skozi naše mesto v Trst, kjer so se vkrcali na parnik v Vzhodno Afriko. Vsi ti vojaki so se za službo v Vzhodni Afriki prostovoljno oglasili. Vlak je stal tu, kakor običajno, 8 minut. Nemški vojaki so skupno s slovensko inteligenco upili ‚Hura‘. Vojaki so bili pogoščeni s kavo in z žemljami.

lj **Aretacija.** Mestna policija je aretovala v soboto zvečer postrežkinjo Marijo Ternovec iz Polhovegagradca, ker je pred nekaj dnevi v prodajalni Mateja Stucina vzela na ime Ane Rupnik dva para čevljev v vrednosti 7 K.

lj **Na poučno potovanje** se je včeraj odpeljalo z južnega kolodvora 70 kranjskih kmetovalcev. Ustavili se bodo najprvo v Zalcu.

lj **Veteransko društvo** je včeraj slovesno praznovalo cesarjev jubilej. Navzočih je bilo nad 200 veterancev.

lj **Mirozov.** Ljubljanska društvena godba priredi povodom jutrišnjega godu g. župana danes zvečer ob pol 8. uri mirozov.

lj **Cirkus Lipót.** Včeraj je bila zadnja predstava v Ljubljani, katera je bodisi glede raznovrstnosti programa bodisi glede proizvajanja nadkrilila vse prejšnje. Takoj po predstavi je cirkusovo osobje pričelo s podiranjem in po polnoči se je odpeljal ves materijal z vsem osobjem v Kranj. Iz Kranja pojde na Koroško.

lj **Kinematograf** gosp. Rolanda Mühlhansa bo danes zečer ob 8. uri uprizoril v areni „Narodnega doma“ zanimivo kinematografsko predstavo. Program je zelo mnogovrsten.

lj **Nasilni vojak.** To notico od ponedeljka nam je v toliko popraviti, da ni resnica, da bi bil vojak Lokar zlomil nekemu policijskemu stražniku sabljo. Stražnik je imel pred nekaj časa res opraviti z Lokarjem, ker je bil nasilen, je stražnik rabil orožje.

lj **Prodaja smrek.** Mestna občina ljubljanska proda iz svojega Podturnskega (Tivolskega) gozda 334 smrek za izklicno ceno 15 000 kron in sprejema pismene ponudbe mestni magistrat do 31. t. m Pogoje, kakor tudi debelost posameznih dreves v prsnej visočini izvedeti je ob navadnih uradnih urah pri magistratnem gospodarskem uradu.

lj **Nesreča na vojaški vaji.** V tukajšno garnizijsko bolnico so v soboto pripeljali iz vaj na Notranjskem nekega huzarja, ki je s konjem vred padel ter si zlomil nogo.

lj **Vlom.** Včeraj popoldne je vlomil neznan tat na Martinovi cesti št. 61 v barako Tomaža Seliškarja in mu ukradel iz nje žago vredno 3 K.

lj **Črevlje je poznal.** Hlapcu Jakobu Černetu na Ambroževem trgu št. 7, je bilo ukradenih par črevljev; ko je danes šel po Radeckega cesti je videl iti mimo njega neznanega človeka, ki je bil obut v njegovih črevljih. Černe je takoj poklical, policijskega stražnika in je le ta aretoval tatu v osebi Valentina Benda, mešetarja iz Šmarce pri Kamniku.

Razne stvari.

Najnovejše.

Rodbinska drama. Vrtnar Batistin Lerda, hud alkoholik, je ubil svojo soprogo in si potem prerezal vrat.

Rumena mrzlica divja v New-Orleansu. Tu je zopet 44 slučajev rumene mrzlice.

Maroški sultan Sultan je dobil od nemških finančnikov posojilo 10 milijonov mark. Za garancijo je sultan izročil svoja posestva v tangerski okolici.

Najnovejši klub. Klub soprog pijancev! V Chicagu je ona zemlja, na katerej imenovani klub uspeva. Vstanovila ga

je Lucy Gaston, ali Carrie Nation mesta Chicago.

Nemška mornarica. Nemci bodo jeli graditi veliko bojno ladjo 16.000 ton, kakor hitro izvrše nekaj ladij oklopnic od 13 200 ton. (Angleška gradi ladjo „Dreadnought“, ki ima 18 800 ton.)

Prijeti anarhist. Na Južnem Tirolskem so aretirali anarhista Sperija, ki si je hotel „ogledati“ cesarske vojaške vaje.

Splošni shod avstrijskih policistov. Pri nadaljevanju zborovanja je govoril pol. komisar Schade o policijskih strokovnih kurzih; vsak bi moral, predno nastopi službo policista napraviti strokovni izpit; zato pa je treba strokovnih šol. Pol. komisar Laufer je govoril o svetovnem policijskem društvu, katerega sedež bi bil London. Sklenili so izdati tudi knjižico, ki bo obsegala želje in zahteve policistov.

Stirje otroci so se zadušili v Brukhausnu na Nemškem. Starši delavci so šli na delo in zaprli otroke, ki so se pričeli igrati z vžigalicami in zažgali posteljo.

Sleparija z znamkami. V Frankobrodu so zaprli nekega uradnika pri upravi poštnih znamk, ki je poneveril 30 000 znamk na ta način, da je zamenjal znamke za 50 fenigov za znamke po 5 fenigov.

Veliki sodnijski stroški. V Oldenburgu je bil oproščen natakar Meyer, ki so ga tožili krive prisege. Država bo morala pokriti zato ogromne sodnijske stroške, ki znašajo 51.000 mark.

Vojaška afera v Košici. Državno pravdništvo v Košici je zaplenito mrtvaške objave, ki jih je izdalo o smrti umorjenega stavca Kleina „Društvo tiskarjev v Košici.

Stoletnica frankfurtarskih klobasic. Te dni je minulo 100 let, odkar je prve take klobasice napravil Ivan Lachner.

Vjeti tat milijonov. Pred dvema dnevi je parnik, ki se zove „La Catharina“ dospel s pariškim milijonskim defravdantom v Bahijo, kjer so prijeli tatu, njegovo znanko in služkinjo.

Nezgoda na gledališkem odru. V berolinskem gledališču „Metropol“ se je zgodila včeraj velika nesreča. Raz oder padlo je v globočino devet igralcev, ki so opasno ranjeni. Med ranjenci sta tudi znana berolinska komika Waldey in Speidl.

Konec neke ustanove Stojalovskega. Bjeliška davkarija je predlagala, naj se proda zaradi zaostalih davkov na 42 000 cenjeni. Dom poljski v Bjelicu, ki ga je ustanovil Stojalovski. Razprodajo so razpisali na 13. septembra.

Zverinski berači. Iz Przemisla se poroča: Na bližnji božji poti pri „Kalvariji Paclavski“ je darovala kmetica Drcewicki iz okolice Jaroslava nekemu pohabljenemu dečku, ki je ležal na nekem ročnem vozičku, 2 vinarja. Kar naenkrat zakliče deček: „Mati! Mati!“ in s povzdignjenimi rokami zaprosi ženo, naj ga vzame seboj. Mati je spoznala v pohabljencu svojega pred tremi leti izginelega sina in pri pogledu nanj padla v omedlevico. Božjepotniki so prihiteli k materi in sinu. Kar priskoči močan, postaran mož in izkuša z vozičkom ubežati. Ko je začel deček žalostno jokati, ga je udaril tako s pestjo po obrazu, da je deček takoj umolknil. Romarje, ki so se zagnali vanj, je napadel z nožem in enega sunil v prsi. V tem trenutku se prišli orožniki, ki so siloviteža kmalu uklenili. Drugi berači s takimi pohabljenimi otroci so izpočetka hiteli svojemu tovarišu na pomoč, a ko so dospeli orožniki, so hitro izginili. Dečka so prenesli v občinske pisarno, kjer so ga takoj zaslišali. Pred tremi leti je šel z materjo na božjo pot na Kalvarijo. V gnječi se je izgubil; neki berač, ki je presjačil z otroci, ga je pripeljal v neko koče. Ondi ga je grozovitež zvezal z vrvjo, položil nogo čez neko deblo in skočil z vso silo na nogo, ki se je zlomila na dveh krajih. Ko se je deček čez dolgo časa zopet osvestil, mu je grozovitež nogo še izvil in privezal na drugo nogo, da bi se zlomljena noga ne zarastla. Potem je dečku še prerezal kože na obeh straneh vrata in rane namazal z nekim mazilom, vsled česar so nastale velike otekline, ki so ostale. Tako pokvečenega dečka je vozil od semnja do semnja ter obiskaval ž njim vsa božja pota. Kalvarije se je izogibal; šele letos je prišel tja. Deček je še pripovedoval, da je mož imel še dva tako pohabljena dečka, ki sta pa izginila. Oblasti so odredile strogo preiskavo.

Dober knez. Knez Georg Meininški na Nemškem se je odpovedal 100.000 mark, ki so mu jih hoteli dodati k civilni listi. Knez je dal denar v namen, da bi dobili učitelji boljše plače.

Železnica na Mont Blank. Glavni svet savojskega okraja je odobil napravo železnice na Mont Blank po načrtu inženirja Duchertala. Da bodo imeli izletniki med vožjo prost razgled, ne pojde železnica nikjer pod zemljo, temveč se bo ves čas vzpenjala po skalah. Kot izhodišče je določena 580 m nad morjem ležeča postaja Tayet železnice Genf—Chamonix v bližini kopališča St Gervais.

Darovi.

Zadružbo Cirila sv. in Metoda darovali so: I. Muršec c. k. poštar v Železnikih 10 K; I. C. Demšar, trgovec v Železnikih 10 K; Fr. Demšar, na Cesnjici 10 kron.

Demonstracije v Budimpešti.

Na dan 15. septembra poziva ogrska neodvisna stranka, naj njeni somišljeniki pošljejo deputacije na trg pred parlamentom, da ondi demonstrirajo za narodove zahteve. Budimpeštanski socialisti hočejo tem deputacijam, v katerih bo baje skupno 10 000 mož, zabraniti dostop na trg pred parlamentom in demonstrirati za splošno volivno pravico. Govori se, da bodo v ta namen ustavili delo po vseh budimpeštanskih tovarnah.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenja Bistrica, 28. avg. Veselica sijajno uspela, udeležba posebno kmečkega ljudstva ogromna. Navzočih najmaj tisoč oseb. Navdušenje velikansko.

Dunaj, 28. avgusta. „Slovenčeva“ vest, da bo drž. zbor sklican še tekom meseca septembra se potrjuje. Prve dni septembra bo imel Gautsch pogovore s predsedniki klubov.

Riva, 28. avgusta. Tukajšnji shod Italijanov se je izrazil za vseučiliščni sedež v Trstu in je dal nezaupnico predsedniku laškega poslanskega kluba, baronu Malfattiju, katerega pozivlja, naj se opraviči pred svojimi volivci ali naj pa odstopi.

Budimpešta, 28. avgusta. Včeraj se je po deželi vršilo 50 socialističkih shodov, ki so zahtevali splošno in enako volivno pravico.

Solnograd, 28. avgusta. V glasbenem paviljonu se je obesil upokojeni podpolkovnik Schupler.

Opava, 28. avgusta. Pri vojaških vajah je kavalerija pobedila patruljo infanterije Več vojakov je težko ranjenih.

Magdeburg, 28 avgusta. Iz Peterburga prihaja poročilo, da je v Irkutsku in raznih drugih glavnih krajih Sibirije izbruhnila revolucija. V Tomsku je bil guverner ustreljen na cesti.

London, 29. avgusta. Vest, da pride mikado v Evropo dementirajo.

Berolin, 28. avgusta. Vstaja v nemški jugovzhodni Afriki se vedno bolj širi. Poveljnik križarke „Bussard“ poroča, da se je pri Kipu vršila bitka med 1000 mož vstaši in Nemci. 73 vstašev je ubitih. Vstaja se širi tudi v okraju Lindi, vstaši nameravajo oblegati mesto. Uprli so se rodovi okoli Usegure.

Berolin, 28. avgusta. V nekaterih nemških mestih so se zopet pojavili slučaji kolere. V Poznanju je 18 novih slučajev tifusa, vseh 225.

Portsmouth, 28 avg. Cuje se, da je ruski car predloge Rooseveltove končno odklonil. Witte je bil tako prepričan o neuspehu konferenc, da je že zahteval račun od hotelirja. Da je Komura zahteval novo konferenco, ga je presenetilo, mogoče je, da Komura predloži nove japonske kombinacije.

Portsmouth, 28. avg. Carjeva zadnja brzojavka na Witteja se glasi da car veruje dobri volji Rooseveltovi in če Roosevelt predloži resnemu razsodišču preporna vprašanja, da se bo uklonil razsodišču.

Portsmouth, 28, avgusta. Poroča se, da Roosevelt smatra položaj mirovnih konferenc za brezupen. Tu se ne govori več o mirovnih konferencah, ampak o odpotovanju delegatov.

Portsmouth, 28. avgusta. Takahira in ostali japonski pooblaščenci so nenadoma zahtevali, naj se mirovna konferenca preloži do jutri. Cuje se, da bo Takahira predložil nov predlog. Rusija izjavlja, da je odnehala kar je mogla.

1716

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da je Bog vsegamogočni našo preljubljeno nepozabno mater ozir. staro mater, sestro, teto, svakinjo in taščo gospo

Ano Gusell

posestnico in tovarnarico

danes zjutraj ob 8. uri po kratki mukepolni bolezni previdena s svetotajstvi za umirajoče v starosti 66 let poklical v večnost.

Pogreb predrage rajnce bode v ponedeljek dne 28. avgusta t. l. ob 3. uri pop. iz hiše žalosti v Škofji Loki na tamošnjo farno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Predrago rajnco priporočamo v molitev in blag spomin.

V Škofji Loki, 26. avg. 1905.

Franja Levičnik, Marija Košak, Matilda Krenner, Štefanija Gusell, hčere. Avgust Gusell, c. kr. gozdni komisar, Janko Gusell, c. kr. okr. sodnik, Jos. Gusell, posestnik in tovarnar, Ignacij Gusell, Oton Gusell, sinovi. Marija Knavs, Neža Levičnik, sestri. Janez Hoenigman, posestnik, Franc Hoenigman, župnik, brata. Marijana Deisinger, Marjeta Hoenigman, svakinje. Albert Levičnik, posestnik c. kr. dež. sodnije, Franc Košak, veleposestnik, župan in deželni poslanec, Bogomir Krenner, tovarn. oskrbnik, zetje. Ida, Marija, Alojzija in Sofija Gusell, sinahe. Vsi vnuki in vnukinje.

Mesto vsacega druzega obvestila.

1719

Prežalostnega srca naznanjamo podpisanci vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti iskreno ljubljene matere, oziroma stare matere, sestre in tašče, gospe

Uršule Pajser

posestnice

ki je v soboto, 26. avgusta 1905 ob 10. uri zvečer po kratki, toda mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče blaženo zaspala v Gospodu.

Zemeljski ostanki drage pokojnice se bodo v pondeljek, 28. avgusta 1905 ob 4. uri popoldne v deželni bolnici blagoslovili in nato prepeljali na pokopališče pri sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, 27. avgusta 1905.

Dr. M. Pirc, zet. **Minka Pirc** rojena **Pajser,** hči. **Apolonija Štrukelj,** sestra.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti svoje ljube matere, stare matere, sestre in tašče, gospe

Uršule Pajser

posestnice

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drage rajnice k večnemu počitku, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem srčno zahvalo.

V Ljubljani, 28. avgusta 1905.

Dr. M. Pirc, Minka Pirc roj. **Pajser, Apolonija Štrukelj.**

Le malo časa!

Od jutri, **torek 29. avgusta** se vrši v areni **„Narodnega doma“** vsak dan izredno velika, fantastiško-humoristiška **predstava** s

kinematografom

gospoda **John Roland Mühlhausa.**

Bogat vspored! Več lepaki!

Začetek ob 8. uri zvečer. 1720 2—1

Vabi se k obilni udeležbi!

Več gospodov

se sprejme od 1. septembra na **dobro domačo hrano.** **Mestni trg 3, III. nadstropje desno.** 1697 3—2

1687 5—4

Kupim

iz druge roke dobro ohranjeno

stiskalnico

za seno. Punudbe na naslov: **R. J. Nabrežina, poste restante.**

Proda se še novo, lepo, dobro ohranjeno

Puchovo KOLO

(bicikel) 1717 2—2

imajoč zavirač (Freilauf mit Rücktritt) najnovejšega sistema.

Kje, pove upravništvo tega lista.

Posestvo

št. 17 v Nomenju v bližini železniške postaje „Nomenj“ z gospodarskimi poslopji, živino in vsemi poljskimi pridelki se **proda** pod ugodnimi pogoji. Vrt je pripraven za zgradbo vile in meri okoli 3 bá Travniki in gozd. Tik deželne ceste je kovačnica z vodno močjo z vsem kovaškim orodjem. Na željo **se proda** tudi omenjena **kovačnica, hiša** z vrtom in gozdom zase. Cena po sodni cenitvi in po dogovoru Pojasnila daje slavno županstvo v Bohinjski Bistrici in lastnik ANTON KASTELIC v Logatcu. 1707 3—2

2 glasovirja, 1 harmonij, 2 kitara-citre in 1 prim-citre

želi takoj prodati 1668 6-6

proti primerni ceni

J. Šuštar

organist v Gradu. P. Bled.

Bolniška strežnica

ki ima izpričevala iz bolnišnice **išče službe.** Gre lahko tudi na deželo in, če treba, tudi k slaboumnim. 1700 3—2

Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

Kuharica

izkušena in dobra gospodinja, **želi dobiti službo** pri kakem gospodu duhovniku.

Več se izve pri upravništvu tega lista. 1699 2—2

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo

se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom in poljskimi pridelki

M. Lovrenčič 1671 6—4

Spodnja Šiška štv. 2.

Stanovanje

s hrano pri odličnej ali boljšej obitelji brez otrok ali le z dobro vzgojenimi lastnimi otroci ali k večjemu z dvemi starejšimi ptujimi dečki iz boljših slojev **se išče** za zunanjeg dečka iz dobre družine, pohajajočegaa ljudsko šolo. Zahteva se zdravo stanovanje, dobra hrana in nepretržno strogo nadzorstvo. Vstop če možno že z **11. septembrom** zaželjen. 1703 3—2

Ponudbe s zahtevami pod **„Vestno nadzorstvo“ takoj** našemu upravništvu.

Veliko zalogo absolutno zajamčenega

pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, do 50 kron, sortirano najfinejše do 60 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

V zalogi je tudi **tropinsko žganje.** Za zadruge in večje množine **izjemne cene,** 1731 46

Za obilne naročbe se priporoča **Kmetijsko društvo v Vipavi.**

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Žitnik.**

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.